

Til Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Velferdspolitisk avdeling
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Oslo, 27.05.2008
Vår ref: 507/3900/08/AC

Høring – forsøksordning i to fylker som gir psykologer adgang til å dokumentere arbeidsuførhet.

Det vises til høringsnotat med forslag til forsøksordning som gir psykologer adgang til å dokumentere arbeidsuførhet 27. mars 2008.

Det å gi primærbehandler adgang til å dokumentere arbeidsuførhet i henhold til folketrygdlovens § 8-7, vil gi brukeren et kvalitativt bedre og mer effektivt tilbud. Gjennom primærbehandlers tilgang til å vurdere pasientens arbeidsuførhet, vil pasienten få mulighet til å få denne vurdert av den behandler som har nærmest kjennskap til dem, og som derfor har større forutsetninger for å legge opp et forsvarlig og nyttig behandlingsforløp/tilbakeføring til arbeidslivet.

Dersom psykologer har denne adgangen, vil de med sin kompetanse kunne bidra til at personer med psykiske problemer kan stå lengre i arbeidssituasjonen eller komme tilbake i arbeid hurtigere. Det er vesentlig at brukerne slipper å forholde seg til flere personer og innstanser enn nødvendig. Ressursene utnyttes mer effektivt ved at primærbehandler kan vurdere behovet for sykmelding fortløpende og unødig tid går ikke tapt i påvente av legens vurdering.

Erfaringer fra psykologer i NAV viser at årsakene til at folk faller ut av jobb og blir sykemeldte, i stadig større grad handler om sammensatt problematikk som manglende mestringsfølelse, konflikter, familie/par/relasjonsproblematikk og "lettere psykiske lidelser". Psykologer er i en særstilling til å vurdere disse plagene og tilby den hjelp som skal til for å unngå sykmelding eller komme tilbake i arbeid.

Psykologforeningen har følgende innspill og merknader til foreslått prøveordning:

Formål:

Formålet er beskrevet som å høste erfaring med psykolog som sykmelder, og å få belyst om dette vil føre til reduksjon av sykefravær, kortere behandlingstid og flere arbeidsmuligheter. Dette er ønskelige og mulige effekter av psykolog som sykmelder, og bør vurderes i evalueringen av prøveordningen slik det foreslås i forslaget til prøveordning.

Sykefravær og årsaker til dette, kan imidlertid være komplekse størrelser. Det kan derfor være vanskelig å påvise tydelige sammenhenger mellom sykefraværet og psykologer som sykmelder, særlig når forsøket er geografisk og tidsmessig avgrenset til en prøveperiode på tre år i to fylker.

Det er derfor viktig å løfte frem brukerperspektivet knyttet til ordningens formål. Det bør være et mål at personer med psykiske problemer og lidelser får en best mulig oppfølging før og under sykmelding.

Hvem omfattes av forsøket

I henhold til forslaget til prøveordning vil forsøket omfatte ”psykologer med behandlingsansvar i offentlig helsetjeneste og spesialister i klinisk psykologi uten driftsavtale med regionalt helseforetak.”

Psykologer uten spesialisering og uten ansettelse i offentlige helsetjenester omfattes dermed ikke av prøveordningen. Dette er svært problematisk og det kan stilles spørsmål til hvilken begrunnelse som ligger bak dette forslaget. Autoriserte psykologer har et selvstendig og fullverdig behandlingsansvar, som tilsier at de er godt kvalifiserte til å gjøre nødvendige vurderinger, ivareta behandleransvaret og har ansvaret for tilbakeføringsprosessen til arbeid. Psykologer som i dag behandler personer med psykiske problemer gjennom ordningen ”kjøp av helsetjenester” i regi av NAV, vil falle utenfor forsøksordningen slik den er foreslått begrenset. Dette til tross for den erfaringen nettopp disse psykologene har opparbeidet med målrettet behandling av personer som sykemeldes som følge av psykiske problemer. I dette arbeidet har sykmeldingsvurderinger særlig relevans.

Forsøksordningen må på denne bakgrunn endres slik at den omfatter alle autoriserte psykologer som har behandlingsansvar for aktuell pasientgruppe.

Tidsbegrensninger i psykologers mulighet til å dokumentere arbeidsuførhet

- I utkastet til forskrift legges det opp til at psykologen kan sykmelde i 12 uker med mulighet til forlengelse i inntil 26 uker. Forutsetningen er at pasienten gir samtykke til informasjonsutveksling med fastlegen etter 10 uker.
Det betyr at psykologens mulighet til å dokumentere arbeidsuførhet ut over 12 uker kan avbrytes dersom pasienten av en eller annen årsak ikke ønsker at det utveksles informasjon mellom psykolog og fastlege. Dette kan være til tross for at pasienten ønsker videre behandling og oppfølging fra psykologen. I visse tilfeller kan dermed pasienten risikere å ta beslutninger som strider mot etablert behandlingsløp og planlagt tilbakeføring til arbeidslivet.

Psykologforeningen mener det er uhenksmessig å stille et slikt absolutt krav om informasjonsutveksling for at psykologene kan forlenge sykemeldingsperioden. Det må forutsettes at psykologen avgjør om pasienten trenger legehjelp og tar denne beslutningen i tråd med helsepersonellovens § 4 som sier at helsepersonell skal innrette seg etter sine faglige kvalifikasjoner, og skal innhente bistand eller henvise pasienter videre der dette er nødvendig og mulig. Psykologens rett til å dokumentere arbeidsuførhet bør ikke oppheves ved at pasienten ikke samtykker i utveksling av taushetsbelagte opplysninger.

- Det er satt en begrensning på utvidelse av sykmeldingsmuligheten på inntil 26 uker. Mange som blir henvist til hjelp hos psykologer har lidelser av en art som kan være langvarige. Det å forvente 100 % friskmelding i løpet av 26 uker kan være uhenksmessig fordi man på den måten kan avbryte en helingsprosess. En gradvis

tilbakeføring for denne gruppen pasienter kan være av stor betydning og det bør dermed ikke foreligge ytre rammer som kan bidra til å forhindre en målsetning om 100 % sysselsetting.

Det foreslås i stedet en mulighet for inntil 52 ukers adgang til å dokumentere arbeidsuførhet. Dette vil ivareta behovene til de aller fleste tilfeller av personer med psykiske lidelser som kan ha mulighet til 100 % tilbakeføring til arbeid

- Det forutsettes at psykologens mulighet til å dokumentere arbeidsuførhet regnes fra den dagen psykologen faktisk er i posisjon til å ha behandleransvar. Dette betyr at tidsavgrensningen som knyttes til psykologens mulighet til å sykemelde ikke kan gjelde før pasienten er til behandling hos psykologen. Det kan av og til være tregheter i systemet knyttet f.eks til henvisning til psykolog.

Geografisk omfang av forsøksordningen

Forsøksordningen er sagt å skulle omfatte Akershus og Telemark. I utkastet til forskrift om forsøksordningen, står det at psykologer som vil delta i forsøksordningen kan sende søknad til NAV i fylkene. Forsøket kan bli for begrenset og ikke gi tilstrekkelig erfaring/data for å få en god evaluering, dersom det kun omfatter to fylker.

Det foreslås at det utvides til å omfatte 4 fylker med en geografisk spredning. Både Hordaland og Rogaland kan være aktuelle fylker med tilstrekkelig antall psykologer..

Opplæring/kurs

Ordnningen forutsetter at psykologer som ønsker å delta i forsøket gjennomfører kurs i trygderett i regi av NAV. Dette støttes, men er ikke tilstrekkelig. Det er viktig at opplæringen er tilstrekkelig, slik at ordningen blir mest mulig tilfredsstillende for pasientene og bidrar til de ønskede resultatene. I tillegg til trygderettskurs bør det også være obligatorisk å delta på kurs i regi av Norsk Psykologforening. Disse kursene skal vektlegge psykologfaglig sykefraværarbeid og på denne måten utfylle NAV sine kurs. NAV og Psykologforeningen bør ha et nært samarbeid om gjennomføring av disse kursene.

Evaluering

Evaluering av forsøksordningen bør ta utgangspunkt i brukernes tilfredshet og opplevelse av ordningen, slik at en eventuell gjennomføring på landsbasis kan justeres og bli et best mulig system for aktuell pasientgruppe.

Med vennlig hilsen
Norsk Psykologforening

Tor Levin Hofgaard
President